

Oponentský posudek diplomové práce

Výklad a interpretace Sd 7 metodou nové literární kritiky

Marie Medková

Vedoucí práce: Doc. ThDr. Martin Prudký

Odevzdáno: Evangelické teologická fakulta Univerzity Karlovy, Praha

Základní představení: Práce přijatá 18. května 2006 na ETF UK se zabývá analýzou 7. kapitoly knihy Soudců z hlediska metodiky nové literární kritiky (dále jen NLK). Práce má 80 celkem stran a 9 stran dodatku, v němž je přehledně představen, gramaticky analyzován a pracovní přeložen hebrejský text Sd 7. Bibliografie je rozdělena na primární literaturu – prameny (zde *HBS* a *LXX*), sekundární literaturu (34 titulů) a pomocnou literaturu (zde je uveden ČEP a encyklopedie v knižním i elektronickém provedení)

Rozvedení: Autorka práce v anotaci (bez paginace) nahlašuje, že jí vedená interpretace se bude opírat o instrumentarium NLK, tj. o prostředky vykladačského směru, který „se zabývá analýzou biblického textu jako literárního díla..., tím, jak autor... textu používá literární prostředky k utváření příběhu, k vytvoření atmosféry příběhu a předání teologického poselství“ (tamt.). Postuláty NLK jsou následně aplikovány na Sd 7. Medková se ve své práci chce s pomocí NLK soustředit na otázky:

- Jaká teologická témata se objevují v kapitole 7 jak jsou zde pojata?
- Jaká je role dané kapitoly v Gedeonově (srov. ČEP a Gedeón) příběhu?
- Jakou roli hraje v příběhu Gedeon?
- Jaká je role násilí v Sd 7...?
- Jaké je místo Gedeona mezi soudci Izraele?

Uvedené otázky jsou postupně systematicky rozváděny tak, že autorka nejprve na teoretické rovině a pak v konkrétním rozvedení na biblickém textu sleduje ústřední témata

NLK, jimiž jsou *čas* (s aspekty akcelerace, retardace, elipsy, prolepse apod.), *děj*, *postavy*, *vypravěč* a *čtenář* (zde také důležité téma fokalizace). Samotná teologická evaluace zaznívá až v závěru práce, kde Medková nejprve představuje Sd 7 jako drama po verších (s. 45-64), pak danou kapitolou hodnotí v rámci celého Gedeónova příběhu a následně v souvislostech celé knihy Soudců. Za ústřední teologická témata autorka považuje *osvobození Izraele* a *rozpoznání Hospodina jako Boha, zaslíbení, povolání navzdory nedostatečnosti, hadačství* /tj. *dohadování se*/, *proměnu víry v Hospodina ve víru v sebe* /tj. *Gedeóna* a *dehonestaci násilí* (s. 70-74). Uvedená témata jsou pak ještě uvedena stručněji v závěru práce (s. 75-76), kde je pozitivně hodnocena NLK jako metoda, jejíž „aplikace.... se ukázala nanejvýš vhodnou“ (s. 76).

Silné stránky: Práce Medkové je co do dodržení vlastního zadání vyvážená, argumentace je přesvědčivá a dokládá dobrou orientaci v metodě NLK. Aplikace NLK na Sd 7 je využita v mezích daných metodou samotnou. Tyto meze jsou - snad kromě odkazování k etymologickým nebo přesněji etymologizujícím souvislostem příběhu (např. jména *Móré*, *Púra* /srov. s. 27 a 35/), které již do čisté ‚sféry působnosti‘ metody nepatří – respektovány. Dobře zpracovaný je i překlad hebrejského znění Sd 7 (viz *Dodatek*). Přínosné pro jedno z ústředních témat starozákonní teologie, tj. pro otázku násilí ve Starém zákoně, je autorčino zjištění, že pojednáváný text není apoteózou násilí či jeho obhajobou, nýbrž umně literárně vystavěným a teologicky vytríbeným příběhem, v němž lidé na Boží straně *de facto* meče při *Hospodinově* vítězství ani nepoužijí (srov. s. 73-4). Tento nálezný je pak podnětně konfrontován s proměnou v bezbřehé násilí v Sd 8, kde se již Gedeon řídí vlastním válečnickým uvažováním, jež je také nakonec příčinou jeho pádu.

Slabé stránky: Jakkoli se autorka sama do role interpretace z pozic NLK dobře a přesvědčivě vžila, podobný ‚zážitek‘ zůstává čtenáři její práce - pokud není již s užívanou metodou sám obšírněji obeznámen – přístupný o poznání méně. Práce je až zbytečně telegraficky stručná v místech, která by bylo dobré podrobněji rozvést. To se týká především teoretických uvedených k jednotlivým tématům NLK. Výhradu lze vznést i ke grafické podobě textu v pasážích, kde by bylo třeba – právě kvůli čtenáři, aby se do textu ‚dostal‘ - číslovat, strukturovat, popřípadě odsazovat (viz např. s. 11). Práce vykazuje také řadu ‚nedodělávek‘, jako například:

- text v cizím jazyce je/není překládán (srov. s. 3 a 30-1, kde je i překlad, a 10, kde naopak chybí)

- hebrejský text, dochází-li k jeho dělení, je dělen chybně (viz. s. 52, 53, 57 a 71)
- nezdělaná chybí odkazy ke zdrojům, z nichž autorka čerpala. Například u části 2.3.1. (s. 24 první odstavec) může nabýt čtenář dojmu, že jde o vlastní autorčinu invenci a ne o představení toho, co se lze o NLK dočíst ve standardních referenčních studiích (např. Ska, Efrat, Barton, Oeming/Pregla, Schökel...)
- některé formulace jsou pádově nejasné (srov. např. s. 48 „Redukce armády tedy zdůrazňuje nutnost spolehnout se na Hospodina, a zároveň varuje před spolehnutím se na vlastní síly a rozum, přijímání daru vítězství jako samozřejmého přínosu vlastních schopností.“ Snad lépe: Redukce armády.... a/i /**před**/ přijímáním vítězství....“)
- někde by si text práce zaslouhoval větší pozornost a ještě jedno či dvě kontrolní přečtení (viz např. s. 47: „Podle Tannera nemá redukce armády oslavit Hospodina, ve smyslu demonstrace /→ demon**str**ace/ jeho schopnost /→ schopnosti/ zachránit Izrael jenom s třemi sty bojovníky, ale především postavit Gedeona od /→ **do**/ pozice, kde je jeho strach exponovaný.“)

Uvedené nedostatky, přestože jsou poměrně početné, jsou především *formálního* rázu a nijak neoslabují či nezpochybnují předchozí uvedené silné stránky sledované práce.

Na základě výše uvedených skutečností hodnotím práci jako standardní, tj. stupněm **C**

V Třebechovicích p/O 6. června 2006

Filip Čapek, Th.D., ETF UK Praha